

KUNST

Strek, prikk, sirkel

Det er ikke størrelsen som teller
på Tegntriennalen 2019.

Diverse kunstnere
TEGNETRIENNALEN 2019:
HUMAN TOUCH
Kurator: Helga Marie Nordby
Kunstnerens Hus, Oslo
9. november - 19. januar 2020

Firewalkers ble de kalt, kvinnene i Johannesburg som inntil nylig bar ulmende kull i bøtter på hodet, som ble solgt videre for matlaging til trette taxisjåfører og skiftarbeidere. *Firewalker* av sør-afrikanske William Kentridge er lett å overse. Verket synes kun helhetlig rett innenfor dørene på Kunstnerens Hus: tusenvis av hvite teipbiter satt sammen på de svarte trappetrinnene opp til andre etasjen fremkaller kvinneskikkelsen fra Johannesburg. Mesteparten av bøtten på hodet troner helt på toppen, med svart teip på hvit vegg. Med tanke på kullet som premiss for hele vår utvikling, blir kvinnen i trappen en fortelling om menneskets tradisjoner og historie, inkludert de som har gått i glemmeboken. At kvinneskikkelsen i utstillingen trampes over, mer eller mindre ubevisst, hundrevis av ganger daglig, fungerer effektivt som symbol på undertrykkelse. *Firewalker* er et sabla godt anslag til Tegntriennalen som sier: Tegningen er oss!

Streken har en særstilling, da vi med den kunne dokumentere oss selv som aktører i tiden, utvikle tegn, tekst og språk – streken er utømmelig og utemmelig. I Human Touch møter vi tegning som tankeverktøy og vi møter mennesket i streken. Gjennom utstillingen presenteres vi for 32 kunstnere av ulikt kaliber som satser hode og hånd på sine prosjekter, for å se om de holder mål.

Det er mye å begeistres over og noe som ikke er like bra. Sideutstillingen til Marthe Ramm Fortun fikk jeg eksempelvis lite ut av. En annen sideutstilling med norsk outsider-art med vekt på ornamentale tegninger er verdt en titt, men havner også i skyggen. Lite innbydende er det også å sitte sekstire minutter på en billig plastkrakk fra Ikea for å se allerede nevnte Kentridges performative videoforedrag *Drawing lessons I*. Hans lekne og uortodokse foredragsserie i seks deler vises i sin helhet siste dag i Kinosalen, men ærlig talt, hvem orker seks timer og tjue minutter, uansett kvalitet?

Hvor stort kan lite bli. Vera Wyller, som ellers er arkitekt, tryller på mesterlig vis bittesmå tegninger om til voldsomme volumer inni hodet. Med uhyre detaljerte blyant- og pennestreker, utført i rituelle gjentakelsesgeste – strek, prikk, sirkel – som man må se på cirka 20 centimeters avstand for å se godt nok, passerte jeg nesten hele verket før det trakk meg inn. Alle de ti tegningene (*Executions*) har hver sin boks med tynne vegger og et glass i front som avgrenser tegningens behov for rom. Konsentrasjonen dette skaper blir bragt opp i tankenes økosystem.

Det lille verket blir virkelig monumentalt satt opp mot Ida Madsen Føllings iøynefallende søyletegning *Restless Column*, et dekorativt og for så vidt greit nok visuelt midtpunkt i salen som roper på oppmerksomhet med sine ti meter fra gulv til tak. Wyllers verk gir større takhøyde og undring under topplokket, for hvor stort kan lite egentlig bli?

Kodeknekkeren og minnebanken. I *Arket er strekens verden*, signert Ane Hjort Guttu, er det egentlig Ina Åsheim's for-

midling foran kamera som er verket. Åsheim snakker om egne tegneprosesser helt fjetrende magisk, universelt og svært personlig. Verket fungerer fint som kodeknekker i utstillingen, vakker, nært og konfliktfylt. Åsheim bidrar ellers på første og siste dag med en tegning hun har skrevet som hun leser.

Med nylig avdøde Guttorm Guttormsgaards (1938-2019) minnebank av en installasjon ser vi inn i ritet han påbegynte i 1965 og holdt gående frem til 2017: én tegning hver kveld. I *Dagboktegninger* ser vi de senere årenes utvalg, nydelig presentert på to skjerm Brett i glass. Verket er slående vakker både på avstand og åpenbarer på nært hold en tegner av rang. Vi ser hundrevis av lette, selvfølgelig og upretensjose selvportretter, hender, kopier av japanske grafikk mestere, studier og mye, mye mer, helt rått, ujalet, nært og uoppnåelig. Deler av Guttormsgaards vanvittige arkiv med arbeider av alt som hender kan gjøre, blir ellers utfordret i begynnelsen av desember i sideutstillingen *Arkivets arabesk*. Den gleder jeg meg til.

Aleks Mannila

Trappetroll: Det er mye å begeistres over og noe som ikke er like bra i Tegntriennalen 2019: Human Touch. Her: *Firewalker* av sør-afrikanske William Kentridge.

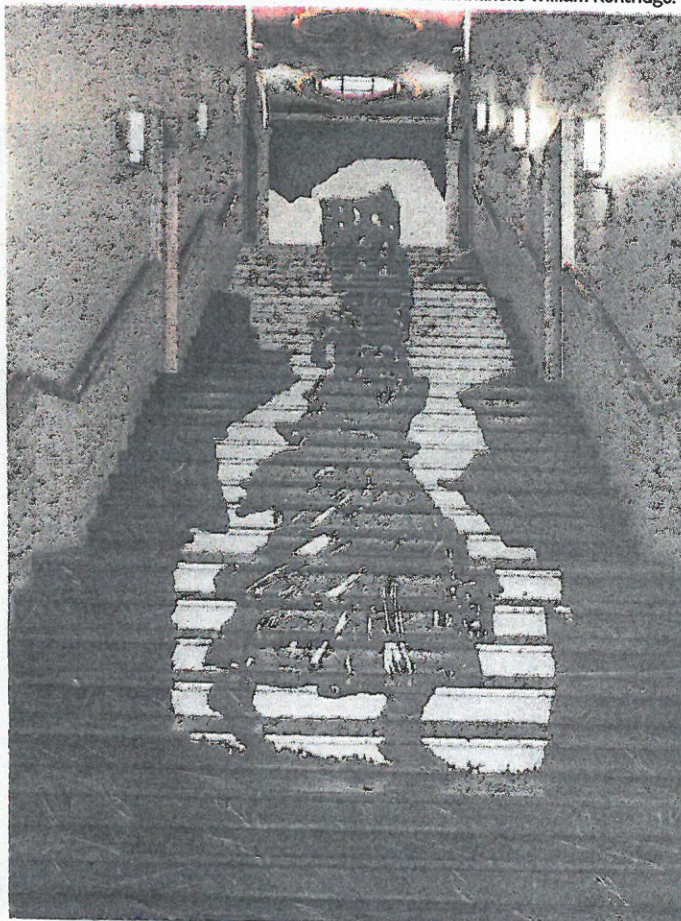

FOTO: VEGARD KLEVEN